

РАЗСЛЕДВАНЕ НА ИМУЩЕСТВОТО СПОРЕД ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО НА РЕПУБЛИКА ИТАЛИЯ

Ас. Ивайло Василев

1. Предмет на имуществените разследвания в Италия

В чл. 2 от Закон 575 от 1965 г. на Република Италия се предвижда, че разследването трябва да включи жизнения статут и финансовото състояние или най-общо – имуществото на субекта. Законът добавя, че следва да се има предвид и икономическата или бизнес дейността, извършвана от субектите, които са предмет на разследване с цел разкриване техните източници на доходи. Разследването трябва да обхване както цялото имущество, притежавано в момента от разследвания, включително и нематериално такова, така и миналата финансово-икономическа дейност с оглед кумулацията на имуществени блага. Наистина законодателят е имал предвид един по-широк и цялостен замисъл, тъй като следва да се отчита не само статиката на придобитото имущество към момента на разследване, но и неговият динамичен аспект, включващ източниците и начина на придобиване на имуществото, неговото качествено и количествено ситуиране. Данните, получени от прокурора на Републиката или от началника на полицията*, следва да бъдат подробни и изчерпателни и да отразяват състоянието на имуществото, с което разполага субектът, и дейността му, извършвана официално във времето. Т.е. в случая би следвало наистина да се има предвид, че става дума за финансово-имуществени разследвания, а не само за имуществени, като при съпоставянето следва да се отчита както статичният аспект (имуществото), така и динамичният (доходите преди и към момента на разследване) на субекта, уличен в принадлежност

* Имат се предвид съответните институции в Република Италия.

към мафиотско сдружение. Законът предвижда още, че прокурорът на републиката или началникът на полицията посочват изрично дали субектът е „титуляр“ или „представител“. В процеса на разследване посочените по-горе лица имат правомощията да изискват справка и информация от всяка служба на държавната администрация, кредитен институт, както и от предприятия, дружества и институции от всеки тип на информация и копия от документация, която смятат за необходима в процеса на разследването. Разследванията са ориентирани към евентуална мярка на секвестриране на имуществата, придобити чрез незаконни действия, и прекратяване правомощията на субекта, предмет на разследване, относно пълномощия, концесии, записвания, хабилитации и прочие. Секвестърът на имуществото прераства по-късно в конфискация с издаване на решение от страна на съда, приложил предохранителната мярка. Мярката за конфискация влиза в сила след влизане в сила на самото решение. Същото се отнася и до дейностите на субекта, свързани с издаваните пълномощия, концесии, записвания, хабилитации и пр. (чл.10, ал. 2 от Закон 575 от 1965 г.).

В етапа на разследване, преди предприемане на процедура по предотвратяване (предприемане на предохранителни мерки), целта на предприетите действия е констатиране на всички имущества, принадлежащи на уличения в мафиотска дейност субект, както и на кръга от лица (физически или юридически, търговски дружества или институции), свързани с него. Касае се за проверка и на службите, където са регистрирани недвижимите имоти на субекта, проверки в националната картотека на акционните документи, нотариалните архиви, търговските камари, държавния автомобилен, корабен и авиационен регистър, държавните и частни кредитни институции, финансови дружества и инвестиционни фондове.

Посоченото изброяване на институции, от които би могло да се черпи информация за възможните мафиотски инвестиции, е непълно. В никакъв случай обаче разследването не би и могло да обхване всички такива, включително и в абсолютна дълбочина и всеобхватност, поради огромния им брой. Ефектът на добрия резултат се състои в проучването на субекта на разследване, в

проследяването на неговите контакти с лица и институции и в това, че колкото и широк да е предметът на неговата дейност, предметът на разследването трябва да се концентрира в конкретни решения на субекта, свързани с конкретна дейност.

От своя страна органите на полицията са длъжни не просто формално да предоставят на съответните държавни институти, търговски дружества и държавни или частни институции исканията на прокурора на републиката и на началника на полицията, а сами, проявявайки активност, да събират и да достигат до съответната информация. Разследващите органи следва да имат предвид и личностните характеристики на субектите на разследване, техните връзки и комуникативност, предпазливост и в същото време жестокост, връзките им със служители от най-високите етажи на властта, финансова обезпеченост и поради това възможността им за адекватно противодействие. Такива субекти използват всички възможности на прикриване или укриване на доходи, ползване на документи на името на роднини или безупречни подставени лица, придаващи им вид на безимотни или на лица с явно незначителни средства. Липсата на по-съвършена и организирана банкова система в началото допълнително е затруднявало разкриването на скритото богатство. Справките и разследванията са се отнасяли почти винаги до банковите отнoшения с истински имена, без да се държи сметка за лицата, криещи се зад тях. Недосегаемо като обект на разследване оставаше и истинското, а не номинално отразено имущество, анонимното такова, шифрованото богатство, блуждаещо без ясен титуляр, което може да бъде получено или преведено чрез документ на обикновен преносител, чрез обикновеното представяне на банкова книжка. Това имущество представляваше капитали на дружества, които с фалшиви фактури регламентират движението на средствата. В него влизаха и нерегистрираните в съответните счетоводства печалби, скритите финансираня на политически партии, мръсните пари в сивата икономика, средствата на мафиотите, намиращи се в периферията на организацията, подкупвачи, изнудвачи, приобретатели на крадени вещи, лихвари и други, които по своята същност представляват анонимната циркулация на финансови ресурси. Поради това и самите

разследвания са водили частично до добри резултати, насочени към разкриване на финансовите възможности на субектите на разследване. Резултат на това е и липсата на изрично задължение на банките към предприемане на финансови мерки в горепосочената насока.

Поради това, с цел по-голяма ефективност и предвид голямата важност, която банковите справки и информации имат при провеждане на разследванията против организираната престъпност, за самите банки и банков институции се вземат задължение да предоставят подробни информации относно депозити и сертификати на депозити „алпортаторе“, т.е. на приносителя. В допълненията са включени задължения на банките за проверка на фиктивни имена, кодови и знакови отбелязвания, както и информация за посредничеството или съхранението и прехвърлянето на акции или ценности, които насочват към субекти – предмет на разследване, или техни роднини, както и подставени лица.

Разглеждайки методологията на събиране на информация от банките и лицата – техни абонати, съществуват различни мнения относно етапите на тяхното извършване. Едно от тях, което не среща особено одобрение, е мнението, че разследването следва да обхваща два етапа. Първият включва информационно заснемане на банките и справка за това, дали субектите, предмет на разследването, са имали отношения с тях или с други банков или финансов институции. Към втория етап се отнася поведението на органите на полицията при издирване, събиране и проверка на документацията, необходима за самото разследване. Причината, поради която това становище не се споделя, е, че подобен тип разследване би протекло прекалено дълго във времето, още повече като се има предвид и без това трудната и продължителна процедура по информация, получавана от кредитните институции. По сега действащата уредба следва да се има предвид, че секвестърът на имущества, придобити незаконно, може да бъде постановено само от съда. Промеждутъкът от време между началото на разследването и изготвяне на предложението от страна на прокурора на републиката или началника на полицията до постановяване

на секвестъра е достатъчно, че разследваният да предприеме действия, свързани със закриване на собствени финансови сметки, изтегляне на суми и укриване на имущества.

С приемането на Закон № 143 от 3 май 1991 г. се предвиждат особени мерки за ограничаване употребата и разплащането чрез суми в брой, включително и по отношение на акции „алпортаторе“ (на приносител) с цел използване финансовата система за изпиране на парите. В този смисъл чрез визирания закон се забрани превеждането на пари в брой и акции „алпортаторе“, когато техният размер е над 20 милиона лири (20 000 евро). В тази връзка законът предвиди задължението за финансовите посредници да сигнализират италианската служба за обмен за финансовите операции, за които има основание да се предположи, че се извършват със средства, придобити чрез престъпление, или чрез използването на ресурси, придобити незаконно. Без да налага задължение за разследване на цитираните посредници, законът предвиди задължение за проверка и преценка на цялата информация, притежавана от тях. Разбира се, преценка за ефективността на конкретно предвидените мерки би могла да се даде след бъдещи разследвания и ефекта от тях, но без съмнение превантивната функция на дейността по контрол на операциите и резултатите от нея са очевидни.

Мярката, предназначена да играе решаваща роля в борбата против организираната престъпност, е въведена в чл. 20, ал. 2, буква „б“ от Закон № 413 от 30.12.1991 г., според която като допълнение към задълженията за съобщение на данъчните служби и кредитни институции, пощенски администрации и всички финансови посредници да фиксират и заснемат удостоверителните данни, включително и данъчния код, за всеки субект, с който съответните институции имат финансови отношения. Касае се за уредба от изключителна важност, целяща прозрачност във всички възможни отношения, установени от кредитните финансови институти със собствените си клиенти. Законът запази изискването, отнасящо се до акциите „алпортаторе“, които ще могат да циркулират свободно, да не бъде в размер, по-голям от 20 милиона лири (20 000 евро). Изключи се възможността в съответния банков институт, пощенска администрация и всеки

друг финансов посредник да съществуват анонимни имущества или така наречените „богатства без име“. Естествено това е един решаващ правно-технически напредък, улесняващ данъчните органи, както и магистратурата и органите на полицията в по-точното установяване финансовото състояние на мафиотите. Трябва да се отбележи освен това, че с въвеждането на ал. 5 на чл. 20 от Закон № 413 от 1991 г. гореспоменатите действия се прилагат и за отношенията на сметка или депозит, установени и преди влизане на закона в сила. Поради това задължението да се фиксират удостоверителните данни на субекта, включително и съответния данъчен код, се отнася и за лицата, придобили акции „алпортаторе“ или други имущества преди влизане на Наредбата в сила, чието салдо понякога е много по-голямо от 20 милиона лири (20 000 евро). Естествено въпросната наредба има данъчен характер, тъй като целта на законодателя е била да подготви една основа към данъчно-процесуално регулиране. Без съмнение обаче данните и информацията, констатирани чрез тази Наредба, могат да бъдат използвани и в наказателното производство, без да се накърнява принципът на независимост и свобода по време на предварителното разследване на самото наказателно производство. Недостатък на въпросната система обаче все още е липсата на централизирана информация, обобщаваща локалната информация за сметките на уличените субекти. Въпреки необходимостта и към 1999 г. няма разпоредба, регулираща и контролираща в цялост „изпирането на мръсни пари“ и престъпното придвижване на капитали. Проектозаконът в тази насока е следвало да бъде издаден от министъра на хазната в съгласуваност с министъра на вътрешните работи и министъра на финансите в двумесечен срок от влизане в сила на Закон № 413 / 1991 г.

Новите наредби естествено са предназначени за улесняване на банковите разследвания и контрол на капиталите, включени във финансовата система. От друга страна, с усъвършенстване на нормативната уредба се цели и контролиране на средствата, и предотвратяване на нови форми на укриване на същите, както и прехвърлянето им на близки на мафиота и идентифициране на кръга субекти, гравитиращи около мафиота и върху които

следва да бъдат насочени задълбочени разследвания. И още, при разследването, визирано в ал. 4 на чл. 20 от Закон № 413 / 1991 г., без създаването на единна система за централизирана информация е невъзможна и бърза информация за локализацията на сметките, принадлежащи на престъпни субекти и организации, и тяхното разследване. Всеки уличен има своя собствена територия и зона на действие, собствени и особени връзки и контакти, ограничен и често пъти затворен за външни контакти собствен бизнес, макар че самият характер на противоправност предполага отваряне на самите връзки и контакти на мафиота.

2. Доказателства и доказателствени средства при установяване на незаконно придобити имущества

След промяната на чл.2 на Закон № 575 / 1965 г. с чл. 3 от Закон № 256 / 1993 г. законодателят приема, че съдът следва да постанови секвестър на имуществото на мафиотския субект, „когато неговата стойност се оказва несъразмерна с обявения доход или с извършваната финансова дейност, както и когато на базата на достатъчно улики има основание да се предполага, че същото е резултат на незаконна дейност или злоупотреба“. Цитираният текст резюмира духа и философията на законодателя в цялата система „Антимафия“, заради което заслужава и малко по-подробно разглеждане и коментар. Законодателят е предвидил най-общо два варианта, за да реализира института на секвестъра на имуществото. Първият – пряк, при наличието на детайлни и специфични улики, които дават достатъчно основание да се предполага, че отделното имущество е плод на незаконни действия, а вторият – по-широк, позоваващ се на несъответствието или диспропорцията между натрупаното имущество или наследство на мафиотския субект и неговите доходи.

В първия случай като допълнителен подход законодателят е предвидил и необходимостта от двоен анализ на доказателствата, когато следва да се разделят улуките, отнасящи се до принадлежността на субекта към мафиотското сдружение, и допълнителните такива, отнасящи се до незаконния произход на имуществото. Предвиждайки възможността, че имущества могат да бъдат секвестирани на базата на достатъчно ули-

ки, които доказват техният незаконен произход, законодателят показва, че не смята за подходящи за тази цел уликите относно принадлежността на субекта към мафиотското сдружение, т.е. в случая законодателят е дал преимущество на същностния произход на имуществото, предмет на секвестъра, пред по-трудно установимата и често пъти субективна представа за принадлежността на субекта към даден тип мафиотско формиране. В този смисъл доказателството за принадлежността на субекта към сдружението не е абсолютно достатъчно основание за прилагане института на секвестъра.

Преценявайки основанията за прилагане на секвестъра като резултат от несъответствието между имуществото на субекта и неговите доходи, са необходими още няколко уточнения. Необходимо е да се прецени нивото, което определя диспропорцията на притежаваните имущества спрямо доходите на субекта; да се установи коя е демаркационната линия, която определя законно притежаваната част от наследството и тази, която се смята за придобита по незаконен начин. В този случай следва да се подложи на санкция само онова имущество, което драстично нарушава съотношението между законно регламентирани доходи и „недоказано“ имущество, което обстоятелство съдът следва да приеме като „достатъчна“ улика и достоверно косвено доказателство относно незаконния произход на имуществата.

Целта, към която се стреми законодателят, е да се достигне до едно достоверно определяне на доходите, които са резултат от принадлежността на субекта към сдружението, за да може да пристъпи към техния секвестър преди тези доходи да бъдат реинвестирани. Трябва следователно да се уточни критерият, ориентирът, по който ще се установява незаконността на доходите. Изходните точки при подобен анализ са най-общо няколко:

1. Заснемане на имуществото към момента на първоначална принадлежност на субекта към едно или друго мафиотско формиране. То трябва да включва всички движими или недвижими, материални или нематериални имущества, подлежащи на икономическа преценка, включително облигации, права на концесии, акционерни пакети и др.

2. Следва да се анализират средствата, изразходвани за поддържането на жизненото равнище на субекта и на неговото семейство, и законнопридобитите за конкретния период доходи.

3. На преценка подлежат и доходите, получени законно в резултат на личната финансова дейност на субекта, извършвана официално. Тук законът има предвид декларираните доходи, получени в резултат на извършената икономическа дейност, върху които субектът е заплатил полагащите се по закон данъчни отчисления, при което се фиксира и истинският, реалният доход, който остава на разположение.

След анализ и преценка на горепосочените обстоятелства може да се направи изводът дали един субект принадлежи към мафиотско сдружение, или разполага с доходи, придобити от правнонерегламентирана дейност. Законодателят е предвидил строго фиксирани ограничения относно притежаване на имущество на едно лице. Така например през 1999 г. едно лице е било ограничено до притежаване на един апартамент и банкова сметка в размер на 100 000 000 лирети (100 000 евро). През 1996 г. законът отпуска освен първоначалния апартамент още три недвижими имота на обща стойност 800 000 000 лирети (800 000 евро), държавни акции на стойност 250 000 000 лирети (250 000 евро) и банкова текуща сметка в размер на 150 000 000 лирети (150 000 евро). Жизненото равнище, собствено и на семейството на субекта, изискваше среден годишен доход в размер на 150 000 000 лирети (150 000 евро).

Явно, че през петте години субектът, предмет на преценка, може да разполага с финансови ресурси в размер на 600 000 000 лирети (600 000 евро), отнасящи се до жизненото ниво, и в размер на 1 100 000 000 лирети (1 100 000 евро), отнасящи се до общото имуществено нарастване. Следователно трябва да се има предвид нивото, от което тръгва диспропорцията на притежаваното имущество спрямо доходите на субекта, но не разглеждано като резултат от аритметичната съпоставка между общото наследство и придобития доход, а преди всичко между имуществения растеж плюс консумирания доход от една страна и законно придобития доход от друга. И тази преценка

следва да се отнася към определен конкретен период с точно определено начало и край към момента на проверка.

Този критерий, макар и в известна степен условен, определя параметрите на диференцираност разход–приход като основание за достатъчност при преценка законността на имуществото и характеристикната принадлежност към мафиотско сдружение на едно лице.

3. Съотношение между наследство и законно придобити приходи

Следва да се има предвид, че притежаването на имущество с голяма стойност все още не е основание същото да е определено като незаконно придобито. Доказването, че имуществото е плод на незаконни дейности, е задължение на обвинението, като съдът следва да дава възможност във всеки един момент за събиране на доказателства в тази насока, спазвайки презумпцията за невинност, визирана в чл. 27 от Конституцията на Република Италия. Обратното би означавало априори да се приеме, че всяко лице, разполагащо с имущество над средното, би могло да се окаже обект на разследване, като се даде приоритет на предположения, възприемани като доказателства. Приемайки, че субектът разходва повече от официално придобитото, следва да се отчитат възможностите същият да се е сдобил с остатъка на запаса чрез поемане на задължения или в резултат на недекларирани приходи, целящи неплащане на данъци, но дори и тези обстоятелства да са налице, причисляването му в принадлежност към сдружения от мафиотски тип или в придобиване на незаконни приходи е общо и рисковано. В този случай уликите или косвените доказателства могат да бъдат основание само за уличаване на субекта като обект на разследване. В този смисъл те са своеобразна презумпция на презумпцията към евентуалното процесуално положение на субекта.

4. Субекти на разследване

Очевидно е, че субект на разследване при наличие на посочените по-горе предпоставки е самото лице, придобило незаконни доходи или принадлежащо към сдружение от мафиотски тип.

Освен него обаче, съгласно чл. 2 ал. 3 от Закон № 575 / 1965 г., имуществените разследвания са и по отношение на съпруга, децата, съжителите през последните пет години, както и по отношение физическите и юридическите лица, дружества, консорциуми или сдружения, с чието имущество уличеният разполага напълно или частично, пряко или косвено. Секвестърът и конфискацията се прилагат също и спрямо споменатите лица, дружества, консорциуми или сдружения, когато имуществата на уличения са записани на тях само формално. Имуствените разследвания включват констатирането на титуляра на посочените лица, както и ползваните от тези субекти разрешителни, пълномощия, концесии, субсидии, облекчени финансираня или заеми, отпуснати от държавата, от държавни институции или европейски общности. По този начин законът цели едно тотално ограничаване дейността на мафиота и в същото време контрол на цялата му счетоводна и финансова дейност, източници на доходи и контакти. Очевидно идеята на законодателя е да създаде правила – всеобхватни, ефикасни, включително и по отношение на лица, намиращи се в родствена връзка, съжителство или съучастническа, дружеска дейност, т.е. до мерки, твърде различни и неприложими спрямо обикновените граждани.

Понеже се касае за извънредни мерки на действие, нормите следва да се тълкуват ограничително, без разширявания и без излишни аналогии. Това означава, че преди да се пристъпи към секвестър и конфискация на притежаваните от споменатите лица имущества, трябва винаги да се прилага двойният критерий, предвиден в чл. 2, ал. 2 на споменатия акт, а именно, че става дума за имущества, с които уличеният може да разполага, но не косвено, или да се докаже тяхната фиктивна принадлежност и че същите са плод на незаконни действия или представляват тяхно преобразуване. При анализа и преценката на имуществото на уличения или участието му в споменати търговски дружества, консорциуми или сдружения следва да

се има предвид, че не може да се твърди, че всички имуществата на предприятията, дружествата или консорциумите принадлежат на мафиотския уличен, като се игнорира участието на други акционери или собственици на останалата част от имуществото на обекта.

Освен това разследването относно имуществата, записани на дружества, консорциуми или сдружения, които са юридически лица и поради това имащи юридическа автономност, не би могъл да се допусне и приложи институтът на секвестъра относно това имущество. Правният статут на самото юридическо лице и статутът на участниците в това дружество изключват приложението на секвестъра спрямо цялото дружество. Статутът на юридическите лица няма противоречие с изискванията на Закона „Антимафия“ от една страна, и, от друга, техните имущества не принадлежат на уличения, който участва евентуално с акции или по друг начин в самото юридическо лице.

Трябва да се отбележи, че разследванията относно разрешителни, пълномощия, концесии, от които са облагодетелствани субекти, близки до уличения, се отнасят и за тях, доколкото с тези възможности пряко или косвено може да се облагодетелства и самия уличен.

Подобни лишавания от права съгласно чл. 10, ал. 4 от Закон № 575 / 1965 г. действат и спрямо всеки, който живее или съжителства със субекта, подложен на предохранителни действия. Такава мярка е възможна и спрямо предприятия, сдружения, дружества и консорциуми, на които субектът, подложен на мярка на предотвратяване, е управител, или заема длъжност, чрез която по някакъв начин влияе върху работата и дейността на стопанския субект. В чл. 2, ал. 3 от същия закон се говори за съпруга, за децата и за онези лица, които в последните пет години са живеели заедно с уличения, а чл.10, ал.4 се отнася до всеки, който живее с лицето, спрямо което се прилагат предохранителните действия.

Тълкувайки тези разпоредби, следва да се направи изводът, че имущество, записано на сина на уличения, неживеещ с него, не би било конфискуемо, нито това лице би могло да загуби правата си върху едно разрешително. Също така след-

ва, че предмет на конфискуване би било наследство, фиктивно записано на подставено физическо лице, но не би следвало да загубят силата си разрешителни, пълномощия и концесии, издадени на самото подставено лице, доколкото следва да се спази принципът на „интуито персоне“.

В случай, че в управителен съвет на едно търговско дружество участва лице във от всякакво подозрение, а впоследствие е подложено на предохранителни мерки, отговорност не би могло да носи самото дружество. Макар че целта на законодателя е да създаде изолация около мафията и да действа персонално спрямо него, в една или друга степен последици биха възникнали и за самото дружество, макар участниците в него да са подхождали чистосърдечно, дори преди да са налице каквито и да било улики. В случая следва да се преценява евентуално умишленото поведение на управителя на търговското дружество, ангажирал уличения в икономическите интереси на юридическия субект.

Очевидно е, че материята, уреждаща посочените възможности и параметри на предохранителните мерки, се нуждае от корекции и усъвършенстване, за да се избегнат неоснователни и неефективни действия спрямо добросъвестни лица.

5. Секвестър и конфискация на имуществото

Институтът на секвестъра не е ограничен в прилагането си само по отношение на имущества, придобити чрез незаконни действия. В чл. 2, ал. 2 от Закон № 575 / 1965 г. секвестърът е приложим и по отношение на имущества, резултат на преобразуване и възпроизвеждане на незаконно придобити такива. Действително в плодовете, получени от извършени незаконни дейности, в повечето случаи има паричен еквивалент. В този смисъл имуществата, притежавани от мафията, произтичат (почти винаги) от реинвестицията на незаконно придобити доходи или „мръсни пари“. Всъщност законът цели преди всичко да подложи на разследване уличения, придобил имущество от държавата в резултат на незаконна дейност, и по отношение на имущества, придобити или създадени с финансови средства, имащи незаконен произход. С други думи едно имущество с

незаконен произход остава такава и по отношение на него не биха могли да бъдат прилагани разпоредбите за добросъвестно владение и придобивна давност. Обратното би означавало използване на фактора време за предотвратяване на разследвания, през който период имуществата на уличения или осъществяваната от него незаконна дейност биха били реабилитирани във времето. От тази гледна точка на секвестър следва да бъде подложен не само имот, но и едно индустриално предприятие, пакет акции или квота за участие в дружество, които са резултат от инвестирането на „мръсни пари“, въпреки че предприятието или дружеството след тяхното придобиване функционират законно и произвеждат доходи. Съществуват, разбира се, и проблеми в този смисъл. След имуществените разследвания, извършени от прокурора на републиката на базата на съществуването на доказващи улики за принадлежността на субекта към мафиотското сдружение, институтът на секвестъра, приложен от съда, не се прилага незабавно. Това означава, че мафиотът знае предварително чрез началото на процедурата на секвестър за риска, в който се намира имуществото му, поради което, притежавайки право на разпореждане с тях, може да предприеме прехвърляния, изтегляния и преназначения на пари или укривателство.

Относителна мярка за решаването на този проблем, който би могъл да обезсмисли усилията на съответните органи, е новият текст на чл. 2, ал. 4 от Закон № 575 / 1965 г., който предвижда, че когато има сериозна опасност имуществата предмет на конфискацията да бъдат разпръснати, отнети или унищожени, прокурорът на републиката или началникът на полицията могат да поискат от председателя на съда да постанови предварителен секвестър на имуществата като обезпечителна мярка преди деня на заседанието. Председателят на съда постановява мотивирано решение в петдневен срок от направеното искане. Секвестърът обаче няма действие, ако не е утвърден от съда в 30-дневен срок от предложението.

Макар и коригирана, нормата не предотвратява опасността, за която стана дума по-горе, тъй като промеждутъкът от време, който изминава от началото на разследванията до тяхното при-

ключване, до подаване на предложението, позволява на уличения в мафиотско сдружение да „източи“ сметките си, да опразни сейфовете и да намали в значителна степен размера на собственото си имущество. По-ефикасно би било, ако се предостави възможността и правото на Началника на полицията или Прокурора на Републиката директно да пристъпи към забор на движимо имущество или ипотека на недвижимо такова, с което би реализирал бързина и ефикасност при осъществяването и на последващите действия. След секвестъра следва конфискация на имуществото и прехвърляне в патриномиума на държавата. В случай на оправдателна присъда на обвинения или на отхвърляне на предложението и прилагане мярката на предотвратяване, секвестърът се отменя. Следва да се отбележи, че не всички имущества подлежат на конфискация, а само онези, за които по безспорен и категоричен начин е доказано от страна на обвинението, че са придобити чрез незаконни действия.

Първото условие обаче е тези имущества да бъдат секвестрируеми, което означава, че процедурата по секвестъра следва да предшества конфискацията и че представителят на обвинението трябва да докаже по безспорен и категоричен начин незаконния им произход. При това следва да се има предвид, че секвестърът може да се осъществи в рамките на една процедура, започнала като резултат от прилагане на мерки за предотвратяване, чиято последица в крайна сметка е реализирането на конфискацията като мярка с материални последици.

В този смисъл може да се каже, че мерките, целящи определени имуществени последици, имат и чисто личен характер. Те санкционират не само имуществовата, имащи незаконен произход, но преди всичко са и имущества на лица, уличени в принадлежност към сдружения от мафиотски тип (чл. 2, ал. 2 и ал. 4). Обществено-опасният характер на тези имущества е в пряка връзка с обществено-опасния характер на личността, разполагаща с тези имущества. По изключение посочената връзка на предположение между личността на дееца и имуществото, евентуално придобито от незаконна дейност, отслабва, когато предприетите мерки на секвестър и евентуална конфискация се осъществяват в отсъствие на дееца (когато същият е извън

пределите на страната, с неустановен адрес), спрямо когото би могло да се предположи и евентуално да се предприемат действия, отнасящи се към субект с предполагаема принадлежност към мафиотско сдружение. Корелативната връзка субект – имущество и евентуалните процесуални действия, свързани със секвестъра и конфискацията, следва да се преценяват с оглед личността на субекта, степента на неговата обществена опасност и други субективни признаци, характеризиращи този субект. Законодателят изключва предприемането на процесуални мерки, свързани със секвестъра и конфискацията на имущества, принадлежащи на субект, който към момента на извършване на проверката е починал (решение на Конституционния съд на Република Италия № 335 / 30 септември 1996 г.). Това решение утвърждава принципа за значимостта на личността на субекта и ролята на субективния елемент при предприемане на предотвратителните мерки.

6. Органи, осъществяващи имуществените разследвания на субекти, принадлежащи към мафиотски сдружения

Органите, упълномощени да осъществяват имуществени разследвания спрямо лица, принадлежащи към мафиотски сдружения, са прокурорът на републиката и началникът на полицията. В своята дейност те могат да получават съдействие от финансовата и съдебната полиция на републиката. Чрез тях те биха могли да контролират и проверяват икономическата и финансовата дейност, осъществявана от същите субекти с цел установяване на източниците на доходи (чл. 2, ал. 1 от Закон 575 / 1965 г.). Пряко или чрез съдействие на органите на съдебната полиция прокурорът на републиката и началникът на полицията могат да изискват от всяка служба на държавната администрация, кредитна институция, предприятия, дружества или учреждения, информация и документи, необходими при осъществяване на разследванията.

Законът допуска и секвестър на документацията, което може да бъде осъществено от служители на съдебната полиция след изрично разрешение на прокурора на републиката или на

съда, оторизирани за конкретния случай при ред и условия, предвидени от Наказателно-процесуалния кодекс (чл. 2, ал. 6). Това е крачка напред от предишната редакция, когато прокурорът на републиката нямаше такова правомощие, а началникът на полицията разполагаше с ограничен инструментариум от правомощия. За да гарантира разследванията и резултатите от тях, законодателят предвиди като задължение на данъчната полиция да извършва констатации и проверки, включително и по искания на мафиота за негова сметка, които по-нататък да се използват, като основание за предприетите процесуални действия (чл. 25 от Закон № 646 / 1982 г.). Чл. 30 от същия закон предвиди, че всички лица, подложени на предохранителни мерки или осъдени за принадлежност към мафиотско сдружение, следва в продължение на десет години да информират данъчната полиция за промените в имуществото си, когато същото надвишава 20 000 000 лири.

Без съмнение съществува неефикасност на координацията между органа, извършващ финансово-имуществените разследвания спрямо мафиотския субект, и този, осъществяващ контрол на данъчното състояние на субекта. Това несъответствие произтича преди всичко от характера на дейността, свързана с придобиване и отчуждаване на имущества в рамките на определен период, и последователността при данъчната констативност и изправност на дееца. За това е желателно, когато разследванията са извършвани от орган извън органа на данъчната полиция (например от карабинерите или от държавната полиция), за извършените проверки и резултатите от тях да бъдат уведомявани специализираните финансови, данъчни или други държавни органи, натоварени с конкретната проверка. По този начин се избягват и дублирания при разследванията, а съответните такива се допълват с нови факти и обстоятелства. За да избегне подобни затруднения, законодателят е предвидил възможност такива разследвания да бъдат извършвани от финансовата полиция, като по този начин облекчава от натовареност данъчната полиция. От друга страна това прави по-ефикасна връзката между финансовата и съдебната полиция с правомощия, визирани в чл. 57 от Наказателния кодекс, чиито

констатации имат особена доказателствена сила и са основно доказателствено средство пред съда. Още повече, че финансовата полиция е част от съдебната полиция на Република Италия, което ангажира участието на първата при осъществяване и на съдебни разследвания, включително и участие на агентурни звена. Трябва обаче да се отбележи, че когато проверката засяга данъчното състояние на субекта, финансовата полиция би била само част от данъчната такава, с чиито правомощия съгласно чл. 25 от Закон № 646 / 1982 г. се осъществява специализираната проверка. В тази връзка индеферентни биха били всякакви доказателства, основаващи се на проверки извън реда и компетенцията на съответните органи.

В този смисъл спрямо уличените в принадлежност към мафиотско сдружение с оглед осъществяване дейността на съдебната полиция, финансовата такава може да събира и предава оперативни данни на данъчните служби с разрешение на съда, оперативни факти, свързани с данни, информация и документи, получени или предадени директно на други звена на полицията – карабинери и държавна полиция. Това се отнася до всички оперативни данни, свързани с правомощията на съдебната полиция. Очевидно е, че става въпрос за значителни и конкретни факти, произтичащи от банки, банкови институции, търговски дружества, които по по-пряк начин биха дефинирали имущественото състояние на мафията.

С оглед обаче съхранението на банковата тайна, проверката на данни от банковите институции се извършва с мотивирано искане от финансовите служби до съда, който разрешава достъп до документи и секретни данни, съхранявани от предприятията, търговски дружества или кредитни институти (чл. 33 и чл. 63 от същия закон).

Фактът, че „законът позволява на финансовата полиция да предаде на данъчната служба информация, данни и документи [...], получени в изпълнение функциите на съдебната полиция“ означава, че същата има първичен достъп до данните във връзка с хипотези или улики, които наказателният закон предопределя или предполага като улики за извършено престъпление в съответствие с принципа на абсолютната презумпция за неви-

новност, визирани в чл. 25, ал. 2 от Конституцията на републиката. Това означава, че достъпът до фактите и обстоятелствата, предмет на проверка, е под контрола на съдебното охранително производство. Оттук следва, че санкцията на съда не може да бъде противопоставена на банковата тайна за контрол и проверка на доказателствата за предотвратяване и санкциониране на престъпления. Този принцип, защитен в закона, позволява на финансовата администрация да проверява и ползва данни, придобити по този ред. Единственото изискване, гарантирано и от Конституцията, е принципът на съхраняване тайната на информацията в хода на предварителните проверки с оглед гарантиране интересите, защитени от тайната.